

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 15 listopada 2016 roku powódka L. S., prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą P.H.U. (...), domagała się od pozwanego M. G., prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą (...), zasądzenia kwoty 36230,25 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie oraz kosztami procesu. W uzasadnieniu wskazała, że zawarła z pozwanym (jako jednym z zamawiających) umowę, której przedmiotem była przebudowa oraz remont budynku położonego we W. przy ul. (...) i pl. (...). Zgodnie z treścią umowy faktury za wykonane prace miały być wystawiane na zamawiających proporcjonalnie do udziału we współwłasności nieruchomości będącej przedmiotem prac budowlanych. Po prawidłowym wykonaniu prac powódka wystawiła fakturę VAT na kwotę dochodzoną pozwem, która nie została zapłacona, mimo wezwania do zapłaty.

W dniu 11 lutego 2017 roku został wydany nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, którym zasądzono kwotę dochodzoną pozwem oraz 2870 zł kosztów procesu.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu. Przyznał, że zawarł z powódką umowę wskazaną w pozwie. Zarzucił jednak, że powódka nie udowodniła swojego roszczenia.

W odpowiedzi na sprzeciw powódka w całości podtrzymała żądanie pozwu. Wskazała, że w trakcie wykonywania prac wynikających z zawartej umowy wystawiała pozwanemu faktury VAT, które zostały przez niego zaakceptowane i zapłacone. Wskazała także, że pozwany nie kwestionował faktury dochodzonej pozwem ani protokołu odbioru końcowego.

W piśmie procesowym z dnia 2 lutego 2018 roku pozwany podtrzymał dotychczasowe stanowisko. Dodatkowo zarzucił, że z samych twierdzeń powódki wynika, że zapłacił na jej rzecz kwotę 1009298,59 zł, a powódka w żaden sposób nie wykazała, aby jej wynagrodzenie miało być wyższe.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 1 października 2013 roku L. S., prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą P.H.U. (...) (wykonawca), zawarła z P. M., prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą (...); (...) spółką z o.o. we W.; K. S., prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą (...) oraz komornikiem sądowym przy Sądzie Rejonowym dla Wrocławia-Fabrycznej T. W. (zamawiającymi) umowę o roboty budowlane.

Zgodnie z umową zamawiający zlecieli wykonawcy przebudowę i remont budynku położonego we W. przy ul. (...) i pl. (...), polegające na wykonaniu przebudowy trzeciego i czwartego piętra, poddasza wraz z dachem oraz szybami windowymi wraz z dźwigami osobowymi, zgodnie z projektem stanowiącym podstawę wydania decyzji o pozwoleniu na budowę, które to prace zostały określone w tabeli ryczałtowej elementów scalonych (załącznik nr 1). Wartości podane w tabeli elementów scalonych miały uwzględniać roboty pomocnicze, towarzyszące, zabezpieczające oraz inne, określone w umowie.

Podstawę fakturowania miał stanowić podpisany przez zamawiających bez zastrzeżeń protokół (częściowy lub końcowy) zakończonych kompletnych fragmentów robót określonych w załączniku nr 4.

Wystawienia faktur wykonawca miał dokonywać na każdego ze współwłaścicieli w wielkości procentowego udziału wskazanego w załączniku nr 9:

- 21,466% - P. M., prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą (...);
- 21,466% - K. S., prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą (...);

- 21,466% - M. G., prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą (...);
- 17,645% - (...) spółka z o.o. we W.;
- 7,112% - komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Wrocławia-Fabrycznej T. W.;
- 10,844% - Kancelaria Adwokacka (...) spółka jawna we W..

Strony ustaliły wynagrodzenie ryczałtowe w kwocie 2250000 zł zgodnie z tabelą elementów scalonych.

W przypadku zmniejszenia obmiaru zakresu wykonanych prac wynagrodzenie ryczałtowe miało ulec odpowiedniemu zmniejszeniu lub zwiększeniu adekwatnemu do zakresu rzeczywiście wykonanych prac.

Wszelkie zmiany umowy mogły być dokonywane jedynie w formie pisemnej pod rygorem nieważności.

(dowód: bezsporne;

umowa z dnia 1.10.2013 roku – k. 17-20 oraz 88-92)

Z tytułu łączącej strony umowy wykonawca wystawił zamawiającemu M. G. faktury VAT o następujących numerach:

- 52/13 z dnia 3 października 2013 roku na kwotę 18511,11 zł netto (19992 zł brutto) za prace remontowo-budowlane w budynku przy ul. (...) we W., z terminem płatności w dniu 6 października 2013 roku;
- 60/13 z dnia 8 października 2013 roku na kwotę 9333,33 zł netto (10080 zł brutto) za prace przygotowawcze związane z rozbiórką i demontażem mebli w mieszkaniach w budynku przy ul. (...) 36, z terminem płatności w dniu 11 października 2013 roku;
- 63/13 z dnia 8 października 2013 roku na kwotę 8792,26 zł netto (10814,48 zł brutto) za prace remontowe przy Placu (...), z terminem płatności w dniu 15 października 2013 roku;
- 75/13 z dnia 29 października 2013 roku na kwotę 250000 zł netto (307500 zł brutto) z tytułu zaliczki na poczet prac remontowych w budynku przy ul. (...) 36 we W., z terminem płatności w dniu 5 listopada 2013 roku;
- 36/14 z dnia 21 maja 2014 roku na kwotę 114730,16 zł netto (141118,10 zł brutto) z tytułu zapłaty końcowej zaliczki na poczet prac remontowo-budowlanych w budynku przy ul. (...) 36 we W., z terminem płatności w dniu 28 maja 2014 roku;
- 40/14 z dnia 3 czerwca 2014 roku na kwotę 34482,62 zł netto (42413,62 zł brutto) za prace remontowo-budowlane w budynku przy ul. (...) 36 po weryfikacji, z terminem płatności w dniu 10 czerwca 2014 roku;
- 50/14 z dnia 10 czerwca 2014 roku na kwotę 78453,69 zł netto (96498,04 zł brutto) za prace remontowo-budowlane w budynku przy ul. (...) 36 we W., z terminem płatności w dniu 17 czerwca 2014 roku;
- 58/14 z dnia 10 lipca 2014 roku na kwotę 59071,71 zł netto (72658,20 zł brutto) za prace remontowo-budowlane w budynku przy ul. (...) 36 we W., z terminem płatności w dniu 17 lipca 2014 roku;
- 73/14 z dnia 24 września 2014 roku na kwotę 29103,19 zł netto (35796,92 zł brutto) za prace remontowo-budowlane w budynku przy ul. (...) 36 we W., z terminem płatności w dniu 1 października 2014 roku;
- 83/14 z dnia 1 listopada 2014 roku na kwotę 40165,93 zł netto (49404,09 zł brutto) za prace remontowo-budowlane w budynku przy ul. (...) 36, z terminem płatności w dniu 8 listopada 2014 roku;
- 94/14 z dnia 17 grudnia 2014 roku na kwotę 102526,43 zł netto (126107,51 zł brutto) za prace remontowo-budowlane w budynku przy ul. (...) 36 we W., z terminem płatności w dniu 24 grudnia 2014 roku;

- 6/15 z dnia 5 lutego 2015 roku na kwotę 45731,92 zł netto (56250,26 zł brutto) za prace remontowo-budowlane w budynku przy ul. (...) 36, z terminem płatności w dniu 12 lutego 2015 roku;
- 18/15 z dnia 5 maja 2015 roku na kwotę 49101,93 zł netto (60395,37 zł brutto) za prace remontowo-budowlane w budynku przy ul. (...) 36 we W., z terminem płatności w dniu 12 maja 2015 roku.

Wszystkie powyższe faktury VAT zostały zapłacone przez zamawiającego M. G..

(dowód: bezsporne;

faktury VAT – k. 42-54;

potwierdzenia przelewu i wyciągi z rachunku bankowego – k. 55-72)

W dniu 11 marca 2016 roku przedstawiciel wykonawcy (kierownik budowy J. K.) oraz przedstawiciel zamawiających M. G., K. S., P. M., T. W. oraz Kancelarii Adwokackiej (...) spółki jawnej we W. (inspektor nadzoru inwestorskiego P. W.) podpisali protokół końcowego odbioru robót.

Przedmiotem odbioru była realizacja umowy z dnia 1 października 2013 roku wraz z aneksem nr (...).

(dowód: bezsporne;

protokół odbioru – k. 77-81)

W dniu 21 marca 2016 roku wykonawca wystawił fakturę VAT nr (...), w której obciążył zamawiającego M. G. kwotą 29455,49 zł netto (36230,25 zł brutto) za prace remontowe w budynku przy ul. (...) 36 we W.. Termin płatności określono na dzień 4 kwietnia 2016 roku.

(dowód: faktura VAT – k. 16)

W piśmie z dnia 26 lipca 2016 roku, doręczonym w dniu 5 sierpnia 2016 roku, pełnomocnik wykonawcy wezwał zamawiającego M. G. do zapłaty kwoty dochodzonej pozwem.

(dowód: bezsporne;

wezwanie do zapłaty z dnia 26.07.2016 roku z dowodem doręczenia – k. 12-15)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Bezsporny w niniejszej sprawie był sam fakt zawarcia przez strony umowy, której przedmiotem była przebudowa oraz remont budynku położonego we W. przy ul. (...) i pl. (...). Bezsporne było także to, że zgodnie z umową powódce przysługiwało wynagrodzenie ryczałtowe w wysokości 2250000 zł, a pozwany zobowiązany był do zapłaty 21,466% tegoż wynagrodzenia. Poza sporem było wreszcie, że pozwany z tytułu zawartej umowy zapłacił powódce co najmniej kwotę 986607,65 zł. Istota niniejszego sporu sprowadzała się natomiast do tego, czy pozwany był zobowiązany do zapłaty powódce kwoty dochodzonej pozwem.

Należy w tym miejscu przede wszystkim wskazać, że postępowanie cywilne ma charakter kontradiktoryjny, czego wyrazem jest przede wszystkim dyspozycja art. 232 k.p.c., określająca obowiązek stron do wskazywania dowodów dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne, co z kolei jest potwierdzeniem reguły zawartej w art. 6 k.c., wyznaczającej sposób rozłożenia ciężaru dowodu. Podkreślić przy tym należy, że zasady art. 6 k.c. i 232 k.p.c. nie określają jedynie zakresu obowiązku zgłaszania dowodów przez strony, ale rozumiane muszą być przede wszystkim i w ten sposób, że strona, która nie przytoczyła wystarczających dowodów na poparcie swych twierdzeń ponosi ryzyko

niekorzystnego dla siebie rozstrzygnięcia, o ile ciężar dowodu co do tych okoliczności na niej spoczywał. Zaznaczyć także trzeba, że nie jest rzeczą Sądu poszukiwanie za stroną dowodów przez nią nie wskazanych, mających na celu udowodnienie jej twierdzeń (tak również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17 grudnia 1996 roku, I CKU 45/96, OSNC 1997, nr 6-7, poz. 76). Dopuszczenie dowodów z urzędu jest bowiem prawem, a nie obowiązkiem Sądu, z którego to prawa powinien szczególnie ostrożnie korzystać, tak by swym działaniem nie wspierał żadnej ze stron procesu. Faktycznie działanie Sądu z urzędu powinno ograniczać się tylko do sytuacji, gdy strona działa bez fachowego pełnomocnika i dodatkowo jest nieporadna. Z zasady nie dotyczy to więc przedsiębiorcy, którego profesjonalizm powinien obejmować także sferę funkcjonowania w obrocie prawnym.

Wobec powyższego należy stwierdzić, że zgodnie z ogólną regułą, wyrażoną w art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c., ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. Wskazana zasada oznacza, że powód składając pozew powinien udowodnić fakty, które w jego ocenie świadczą o zasadności powództwa. Udowodnienie faktów może nastąpić przy pomocy wszelkich środków dowodowych przewidzianych przez kodeks postępowania cywilnego. Nie ulega także wątpliwości, że co do zasady to na powodzie spoczywa ciężar udowodnienia twierdzeń zawartych w pozwie, bowiem to on domaga się zapłaty i powinien udowodnić zasadność swojego roszczenia. Reguła dotycząca ciężaru dowodu nie może być jednak pojmowana w ten sposób, że ciąży on zawsze na powodzie. W zależności od rozstrzyganych w procesie kwestii faktycznych i prawnych ciężar dowodu co do pewnych faktów będzie spoczywał na powodzie, co do innych z kolei – na pozwanym.

Nie ulega przy tym wątpliwości, że w niniejszej sprawie to na powódce spoczywał ciężar udowodnienia istnienia dochodzonego roszczenia, bowiem to ona domagała się zapłaty należności dochodzonej pozwem.

W ocenie Sądu powódka w żaden sposób nie wykazała, aby pozwany był zobowiązany do zapłaty żądanej kwoty.

Na poparcie swoich twierdzeń i zgłoszonego roszczenia powódka do pozwu dołączyła pisemną umowę zawartą z pozwanym (jako jednym z zamawiających), z której wynikało, że pozwany powinien zapłacić powódce 21,466% wynagrodzenia ryczałtowego w wysokości 2250000 zł (czyli 482985 zł) oraz wystawioną przez siebie fakturę VAT na kwotę dochodzoną pozwem (niezaakceptowaną przez pozwanego).

Nie ulega przy tym wątpliwości, że w sprzeczności od nakazu zapłaty pozwany (poza ogólnymi rozważaniami na temat formy zaprzeczenia, ciężaru dowodu oraz charakteru prawnego dokumentów prywatnych) w istocie nie zaprzeczył twierdzeniom pozwu. W ocenie Sądu nie można bowiem w odpowiedzi na roszczenia powódki (jak to uczynił pozwany) jedynie zaprzeczyć wszystkim jej twierdzeniom oraz snuć rozważań ogólnych, w gruncie rzeczy unikając szczegółowego ustosunkowania się do twierdzeń pozwu (tak również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 9 lipca 2009 roku, III CSK 341/08, LEX nr 584753). Pozwany powinien był wyraźnie wskazać fakty i dowody związane z konkretnymi okolicznościami, z którymi się nie zgadza, jeśli miało to służyć obronie jego racji. Powinien także szczegółowo ustosunkować się do wszystkich twierdzeń powódki, a tego w żaden sposób nie uczynił. W sprzeczności od nakazu zapłaty pozwany zarzucił także, że powódka nie udowodniła swojego roszczenia. W ocenie Sądu jednak tak sformułowany zarzut nie był prawidłowy (i wystarczający do odparcia żądania pozwu). Nie ulega bowiem wątpliwości, że podstawowym zadaniem (i obowiązkiem) pozwanego jest wypowiedzenie się co do faktów przytoczonych w pozwie przez powódkę (czego pozwany właściwie nie uczynił, poza zaprzeczeniem wszystkim twierdzeniom pozwu oraz ogólnikowymi rozważaniami). To do Sądu (a nie do strony) należy natomiast ocena, czy powódka (lub pozwany) udowodniła (wykazała) swoje twierdzenia (zarzuty).

Należy jednak wskazać, że w odpowiedzi na sprzeciw od nakazu zapłaty powódka wskazała, że w trakcie wykonywania prac wynikających z zawartej umowy wystawiła pozwanemu faktury VAT, które zostały przez niego zaakceptowane i zapłacone. Wskazała także, że pozwany nie kwestionował faktury dochodzonej pozwem ani protokołu odbioru końcowego. Jednocześnie powódka dołączyła inne faktury VAT (na łączną kwotę 1029028,59 zł), potwierdzenia przelewów i wyciągi z rachunku bankowego (na kwotę 986607,65 zł) oraz protokół końcowego odbioru robót (w którym w kwestii wynagrodzenia odwołano się do umowy).

W piśmie procesowym z dnia 2 lutego 2018 roku pozwany zarzucił natomiast, że z samych twierdzeń powódki wynika, że zapłacił na jej rzecz kwotę 1009298,59 zł, a powódka w żaden sposób nie wykazała, aby jej wynagrodzenie miało być wyższe.

Nie ulega przy tym wątpliwości, że z dołączonej przez powódkę umowy bezspornie wynikało, że pozwany powinien zapłacić jej 21,466% wynagrodzenia ryczałtowego w wysokości 2250000 zł, czyli 482985 zł. Jednocześnie sama powódka dołączyła potwierdzenia przelewów oraz wyciągi z rachunku bankowego na kwotę 986607,65 zł, z których wynikało, że umówiona przez strony kwota została w całości zapłacona (i to z bardzo wysoką nadwyżką).

Trzeba w tym miejscu podkreślić, że strony w umowie nie wskazały, czy kwota wynagrodzenia ryczałtowego (2250000 zł) jest kwotą brutto czy netto. W ocenie Sądu oznaczało to, że była to kwota do zapłaty, czyli brutto. Nawet gdyby jednak uznać, że wskazana kwota była kwotą netto, to także po doliczeniu podatku od towarów i usług (VAT) kwota, która według umowy była należna od pozwanego (594071,55 zł), została już przez niego (z naddatkiem) zapłacona.

Należy zatem wskazać, że powódka nie tylko nie powołała żadnych dowodów, które wskazywałyby na to, że pozwany był zobowiązany do zapłaty kwoty wynikającej z faktury VAT dołączonej do pozwu, ale w tym zakresie nie zgłosiła nawet twierdzeń. Nie ulega przy tym wątpliwości, że powódka domagała się zapłaty kwoty dochodzonej pozwem na podstawie umowy z dnia 1 października 2013 roku, z której treści wynikało, że pozwany zobowiązany był do zapłaty proporcjonalnego (21,466%) wynagrodzenia ryczałtowego w wysokości 482985 zł (maksymalnie 594071,55 zł), przy czym pozwany bezspornie zapłacił powódce co najmniej kwotę 986607,65 zł. Jednocześnie powódka w żaden sposób nie wykazała (a w istocie nawet nie twierdziła), aby należne jej wynagrodzenie miało być z jakichkolwiek przyczyn wyższe (a wszelkie zmiany umowy mogły być dokonywane jedynie w formie pisemnej pod rygorem nieważności).

Należy w tym miejscu raz jeszcze przypomnieć, że obowiązek wykazania istnienia zobowiązania spoczywał na powódce, bowiem to ona domagała się zapłaty. Jednak dowody przedstawione przez powódkę w żaden sposób nie potwierdziły istnienia dochodzonego przez nią roszczenia. Trzeba w tym miejscu podkreślić, że faktura VAT (zwłaszcza niezaakceptowana przez drugą stronę) nie dowodzi istnienia wierzytelności. Stanowi bowiem wyłącznie dokument księgowy (rozliczeniowy) i nie kreuje stosunku obligacyjnego. Z samego faktu jej wystawienia nie można wywodzić istnienia zobowiązania w niej wyrażonego (jeśli druga strona temu zaprzecza). Treść takiego dokumentu musiałaby zostać poparta dodatkowymi dowodami, co w niniejszej sprawie nie nastąpiło.

Trzeba przy tym zaznaczyć, że wskazany wyżej dokument (faktura VAT) był jedynie dokumentem prywatnym, zgodnie zaś z art. 245 k.p.c. dokument prywatny stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Trzeba w tym miejscu podkreślić, że z takim dokumentem nie wiąże się domniemanie prawne, iż jego treść przedstawia rzeczywisty stan rzeczy (tak również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 3 października 2000 roku, I CKN 804/98, LEX nr 50890). Powszechnie przyjmuje się bowiem zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie, że dokument prywatny nie korzysta z domniemania prawdziwości zawartych w nim oświadczeń, a każda osoba mająca w tym interes prawny może twierdzić i dowodzić, że treść złożonych oświadczeń nie odpowiada stanowi rzeczywistemu (tak na przykład Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 15 kwietnia 1982 roku, III CRN 65/82, LEX nr 8414). Tym samym dokument przedłożony przez powódkę (na okoliczność istnienia zobowiązania) mógłby być uznany za wiążący jedynie w przypadku jego niekwestionowania przez stronę przeciwną. Sąd może bowiem wyrokować także w oparciu o treść dokumentów prywatnych, ale jedynie w sytuacji, gdy ich treść nie została zaprzeczona w sporze przez stronę przeciwną lub gdy została potwierdzona innymi środkami dowodowymi. Nie ulega przy tym wątpliwości, że pozwany zaprzeczył, aby był zobowiązany do zapłaty kwoty przewyższającej wynagrodzenie ustalone w umowie z dnia 1 października 2013 roku.

Skoro zatem powódka nie przedstawiła Sądowi żadnych twierdzeń (a tym bardziej dowodów) na to, że umówiła się z pozwanym na wyższą kwotę wynagrodzenia ryczałtowego oraz że wykonała na rzecz pozwanego prace wskazane w dołączonej do pozwu fakturze VAT, to tym samym roszczenie o zapłatę kwoty dochodzonej pozwem nie mogło zasługiwać na uwzględnienie.

Ustalając stan faktyczny i wydając rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie Sąd oparł się na przedstawionych przez strony dokumentach prywatnych. Sąd na podstawie art. 227 k.p.c. w zw. z art. 229 k.p.c. i art. 230 k.p.c. oddalił wniosek powódki o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka D. S. oraz przesłuchania stron (na okoliczność uznania przez pozwanego, że jest on stroną stosunku zobowiązaniowego wynikającego z umowy z dnia 1 października 2013 roku, akceptowania przez niego obowiązku co do płatności części należności za wykonane przez powódkę prace oraz podpisania odbioru końcowego). Nie ulega bowiem wątpliwości, że wszystkie powyższe okoliczności albo zostały udowodnione innymi środkami dowodowymi (dokumentami), albo nie były między stronami sporne. Sąd oddalił także wniosek powódki o dopuszczenie dowodu z aneksu nr (...) do umowy o roboty budowlane, ponieważ ostatecznie nie został on przez powódkę przedłożony (mimo treści zarzutów pozwanego). Dodatkowo powódka nie zgłosiła żadnych twierdzeń (okoliczności), które miały być wykazane tymże aneksem (poza samym faktem jego zawarcia). Sąd na podstawie art. 227 k.p.c. oddalił także wnioski pozwanego o dopuszczenie dowodów z zeznań świadka P. W., opinii biegłego sądowego oraz przesłuchania stron (na okoliczność opóźnienia w wykonaniu robót, występowania wad i usterek oraz kosztów ich usunięcia), ponieważ nie były one istotne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Skoro zatem powódka w żaden sposób nie wykazała zasadności swojego roszczenia, to na podstawie art. 647 k.c. w zw. z art. 6 k.c. oraz łączącej strony umowy powództwo, jako nieudowodnione, podlegało oddaleniu, jak w punkcie I wyroku.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw. Mając na względzie wynik sprawy pozwanemu należał się zwrot kosztów procesu, na które złożyły się koszty zastępstwa procesowego w wysokości 3600 zł, ustalone zgodnie z §2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. 2015, poz. 1800 ze zm.) w brzmieniu obowiązującym w niniejszej sprawie.